

PROGRAMA DE PERIODISME ESPECIALITZAT II.

PERIODISME LOCAL I COMARCAL: **PERIODISME D'ÀMBIT I POLÍTICA TERRITORIAL**

LLICENCIATURA DE PERIODISME. Curs 2000—2001.

CODE: 20744

NOMBRE DE CRÈDITS: 5

SEMESTRE: SETÈ.

PROFESSOR:

VICENÇ RABADAN I MANUEL LOPEZ,

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura de Periodisme Local i Comarcal (Periodisme d'Àmbit i Política Territorial) intenta facilitar als alumnes uns coneixements bàsics del que és la realitat social de l'àmbit local (política, institucions i administracions, economia, cultura, associacionisme i participació ciutadana), una realitat que és la matèria primera del periodisme que s'exerceix en l'esmentat àmbit.

Alhora, l'assignatura també vol aportar informació i dades sobre els mitjans de comunicació d'àmbit local i comarcal, sobretot a Catalunya (sense deixar d'apuntar dades sobre altres àmbits territorials, tant espanyols com europeus o americans), i potenciar la reflexió sobre les possibilitats de desenvolupament d'aquests mitjans. En aquest sentit, es remarca l'existència de mitjans públics i privats, tant escrits com audiovisuals, i tampoc no es deixa de banda el sector dels gabinets de premsa i de comunicació.

TEMES TEÒRICS I DE REFLEXIÓ

Tema 1.

Periodisme Local i Comarcal: Periodisme d'àmbit concret.

Periodisme de segona categoria?. Periodisme i informació local en l'era de la 'aldea global i de la informació planetària. Complementació de les informacions locals i d'altres àmbits. El dret a la informació local.

Panorama complex dels mitjans locals. De la premsa com a mitjà únic a la varietat de suports. Diaris, revistes, ràdios i televisions. Publicacions digitals. Mitjans públics i d'iniciativa privada. Complementació de mitjans. Creació de grups multimèdia locals. Renovació tecnològica. Concentració de recursos i diversificació de productes.

Altres espais per a la informació d'àmbit local: seccions locals de grans mitjans, diaris de grans ciutats (grans espais metropolitans), programes específics de ràdio i televisió.

Tema 2.

Característiques pròpies.

Les característiques del periodisme local davant el periodisme d'àmbit general. Proximitat al públic i a les fonts. Manca de recursos. Professionalitat i/o voluntarisme. Limitació del mercat i

publicitat. Canvis i tendències actuals. Competència amb els grans mitjans i sectors d'audiència. Els paràmetres de difusió, incidència i influència.

Esdeveniments informatius.

Selecció i valoració de notícies. Incidència de les rutines de treball. La institucionalització de la tasca informativa. Dependència de l'administració local.

Àmbits temàtics majoritaris.

Política, gestió, urbanisme, serveis i cultura.

Tema 3.

El periodista en l'àmbit local i comarcal.

Voluntarisme o professionalització. Existència d'estructures empresarials. Característiques de la tasca periodística: implicació directa o personal amb l'àmbit territorial o amb l'àmbit temàtic. Coneixements personals de les matèries informatives específiques. Vinculació personal amb grups o persones protagonistes de la informació.

El corresponsal.

Figura cabdal del periodisme local i comarcal. Evolució durant els últims vint anys. Autonomia o dependència; manca de recursos; no especialització. Creació comandaments intermedis. Dedicació exclusiva o pluri-ocupació.

El nou escenari laboral: la figura del contracte del corresponsal.

El marc professional: col·legi; ACIAL, AMI, SIP.

Anàlisi del marc laboral: conflictes i negociacions a Catalunya els darres mesos.

Tema 4.

Fonts informatives en l'àmbit local i comarcal.

Importància de l'agenda (especialitzada o no). Fonts potencials i fonts habituals. Proximitat a les fonts: avantatges i inconvenients. Proposta d'agenda: institucions/ajuntaments; grups i entitats. Fonts individualitzades. Altres mitjans informatius. Contactes personals. Professionals, especialistes i empreses.

El nou Servei d'Intercanvi Regional (SIR).

Internet com a instrumen-marc: "webs" institucionals i "webs" populars.

Tema 5.

Institucionalització de la informació local.

La institució com a generadora de la majoria de la informació local. Els contactes amb polítics, tècnics, funcionaris.

Gabinets de premsa.

Concepció fonamental: font informativa. Tipologia institucionals, d'empresa privada i empreses de serveis. Periodistes o relacions públiques. Comisariats polítics. Rodes de premsa, la informació domesticada. Professionalització dels gabinets. L'elaboració del futur estatut professional dels gabinets de premsa.

Tema 6.

Els mitjans municipals o municipalitzats.

Butlletins i ajuntaments democràtics. Dels butlletins a les revistes municipals. Premsa municipal que és premsa local. Informació municipal, propaganda i recerca de vots.

Ràdios municipals.

Radiodifusió local i participació ciutadana. EMUC: neixament, evolució i agonia. Professionalització de les ràdios municipals. Qüestionament de les emissores locals.

Les televisions locals.

El panorama dels mitjans locals es completa. Models bàsics de TV local. Avui, voluntarisme; demà, professionalització? Llei de Televisions locals: consolidació o desaparició.

Les publicacions digitals.

NTC i municipalisme: la interconnexió salvant distàncies. L'exteriorització del municipi. La bústia permanent veïnal. La creació d'un nou camp de treball per a periodistes.

TEMES SOBRE MATÈRIES I CONEIXEMENTS DE L'ÀMBIT LOCAL

Tema 1.

L'Estat en l'àmbit local. Competències de l'Administració local.

Política o gestió? Organització d'un ajuntament. Organigrama tipus. Reglament orgànic municipal. Àrees i macro-àrees municipals. Propostes de renovació i transparència democràtica.

Tema 2.

Economia municipal.

Pressupostos municipals. Ingressos i despeses. Organismes municipals de l'àmbit econòmic: empreses mixtes, instituts, òrgans autònoms. Finançament municipal. Reivindicacions municipalistes.

Tema 3.

(I) L'urbanisme.

L'urbanisme, competència bàsica municipal. La falàcia de la neutralitat del planejament urbanístic. Política, ideologia i urbanisme. El concepte de model territorial o de ciutat (paràmetres bàsic: demografia, vies de comunicació, sectors econòmics, habitatge, equipaments, zones verdes, mobilitat social). Figures urbanístiques i planejament. Administracions i urbanisme.

(II) Els impactes territorials d'abast supramunicipal

Dependència municipal de les grans decisions territorials: tractament periodístic dels grans plans europeus. L'AVE; les autopistes; la futura xarxa aeroportuària; els impactes mediambientals. Relacions municipals-europees com a nou marc de finançament de grans i petits projectes.

Tema 4.

Eleccions municipals.

Aplicació de la llei d'Hondt. Aliances, coalicions i pactes en l'àmbit local i comarcal. Anàlisi dels resultats de les eleccions municipals de 1999: canvis en la configuració municipal catalana.

Contradiccions i supeditacions als interessos dels partits. L'alternativa de les llistes obertes. L'àmbit local com a pedrera o trampolí de polítics. Les administracions supra-municipals: consells comarcals i diputacions. Conformació a partir dels ajuntaments.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA.

DD.AA. Primeres jornades sobre Meso-comunicació a Catalunya; UAB; Barcelona, 1985.

BEL MALLÉN, J.I.; El derecho a la información local. Col·lecció Sociedad-Universidad; Editorial Ciencia 3; Madrid, 1990.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA, Govern municipal. Guia pràctica; Diputació de Barcelona; Barcelona, 1995 (i fitxes d'actualització).

ESTEVE RAMÍREZ, FRANCISCO, Áreas de especialización ; Fragua ; Madrid, 1999 .

GUILLAMET, J.; La premsa comarcal. Un model català de periodisme popular; Departament de Cultura; Barcelona, 1984.

LOPEZ, MANUEL; Un periodisme alternatiu i autogestionari. La premsa de barris a Barcelona, 1968-1977. Col·lecció Vaixells de Paper; Barcelona; Col·legi de Periodistes i Diputació de Barcelona; Barcelona, 1994.

MACIA MERCADÉ, J., La comunicación regional y local; Col·lecció Sociedad- Universidad; Editorial Ciencia 3; Madrid, 1993.

MAURI, LUIS i URIA, LUIS, La gota malaya; Barcelona, 1998.

RAMÍREZ, T.; Gabinetes de comunicación; Col·lecció Bosch Comunicación; Bosch Editorial; Barcelona, 1995.

PRADO, E., MORAGAS, M. i d'altres; Televisiones locales. Tipología y aportaciones de la experiencia catalana; Col·legi de Periodistes de Catalunya; Barcelona, 1991.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

BORRAT, H.; El periódico, actor político; Barcelona; Gustavo Gili, 1989.

DD.AA.; Estudios de Periodística V. Periodismo Local. Sociedad Española de Periodística; Vigo, 1997.

DD.AA.; Relaciones Públicas y protocolo. Cuartas Jornadas de Comunicación Social; Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de Vigo; Vigo, 1997.

DD.AA.; III Congrés de Periodistes Catalans: temari i conclusions; Barcelona, 1996.

DD.AA.; Información y comunicación en el ámbito de las comunidades locales; IV Cursos de Verano en San Sebastián i Bilbao; Universidad del País Vasco, 1986.

MATEO, ROSARIO DE, i d'altres; La premsa a Catalunya els anys 80; Departament de Cultura de la Generalitat; Barcelona, 1989.

MORAGAS, M.; Espais de comunicació: experiències i perspectives a Catalunya; Barcelona; Edicions 62, 1988.

MUSONS, A.; Cens de premsa local (mecanoscrit); Col·legi de Periodistes de Catalunya; Barcelona, 1998.

RICHIERI, H.; La televisión, entre servicio público y negocio; Gustavo Gili; B.1983.

PRÀCTIQUES

Al llarg del curs es realitzaran diverses pràctiques d'àula i/o de camp tenint com a escenari l'àmbit local o comarcal. Treballarem amb els gèneres de la crònica, el reportatge i l'informe. Alguns treballs de pràctiques es podrien realitzar en grups de 2 o 3 persones.

Les pràctiques d'àula o les elaborades sobre un àmbit local concret són obligatòries si l'estudiant vol superar el curs a través del sistema d'avaluació continuada. Aquest tipus de treball també pot incloure l'estudi i investigació de temes a través d'Internet, que es constitueix en una eina bàsica per el treball universitari.

MÈTODE D'AVALUACIÓ

El curs podrà ser superat amb nota si es realitzen les pràctiques d'àula i/o sobre un àmbit local determinat, i se supera una prova avaluatòria complementària o un examen teòric final que consistirà en resoldre un problema pràctic a través de propostes teòriques estudiades al llarg del curs.

En el cas dels estudiants que no puguin assistir a classe, hauran de presentar-se a examen final que consistirà en una part teòrica i una pràctica amb ordinador i connexió a Internet. En algun cas, degudament justificat per dedicació laboral, també es podria negociar l'avaluació a partir de pràctiques i treballs equivalents als realitzats pels alumnes que assisteixen a les classes.